

Ministerie van LVVN
t.a.v Minister F.M. Wiersma
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Kapelle, 8 november 2025

Betreft: Bezwaar stikstofgebruiksnormen en aandachtsgebieden stikstof, betreffende het gebied op Zuid-Beveland (o.a. Kapelle)

Geachte mevrouw Wiersma,

Hierbij maken wij, als fruitteeltbedrijf uit Kapelle, van de gelegenheid gebruik om bezwaar te maken en onze reactie te geven op de nieuwe stikstofgebruiksnormen.

Er is waardering voor de uitgangspunten van deze resultaatgerichte aanpak: op metingen gebaseerde specifieke maatregelen d.m.v. aandachtsgebieden lijkt ons de juiste weg. Echter, de totstandkoming van de voorliggende aanpak, waaronder het gebrek aan meenemen van lokale expertise van waterschappen en de daarmee gebrekkige inhoudelijke onderbouwing leiden tot zorgen met betrekking tot onze situatie en onredelijk lijkende effecten op onze bedrijfsvoering. Diengevolge spreken wij hierbij ons onbegrip uit over het vastgestelde stikstof aandachtsgebied rondom Kapelle.

Gebiedsindeling Kapelle

Wij vragen ons af wat er voor gezorgd heeft dat dit gebied in de huidige vorm is toegevoegd als aandachtsgebied. In het verleden was een groter gebied als NV-gebied gecategoriseerd, dus er moet een gegronde reden zijn voor het in de huidige vorm intekenen van dit gebied. Is hier een gegronde reden voor en verduidelijking? Specifiek wijzen wij op het volgende ogenschijnlijk willekeurige aspect van de voorgestelde intekening.

Het gebied tussen Kloetinge en Kapelle ten zuiden van de spoorlijn en ten oosten van de N289 watert af via de Vierwegen, waarna, samen met water uit Kapelle en Biezelingse dit uiteindelijk in de Westerschelde uitmondt bij Hoedekenskerke. Niet het gehele gebied dat hier afvoert is echter ingetekend, waaronder het gebied tussen Baarland, Hoedekenskerke, 's Gravenpolder en Kwadendamme. Voor zover bij ons bekend, zijn er geen metingen beschikbaar die dit onderscheid onderbouwen.

Ten eerste constateren we dat er nauwelijks onderscheid is gemaakt tussen situaties die vanuit het verleden zo zijn ontstaan door rivierstromen, en situaties die door praktijkuitoefening van voornamelijk fruitteelt en de bebouwing in de kernen Kapelle en Biezelingse zijn ontstaan. Welke meetpunten zijn er gebruikt? Welke informatie ligt aan deze beslissing ten grondslag? Het lijkt erop dat de expertise van het waterschap, met name op onderwerpen als stikstof in kwelwater en de invloed van veenoxidatie in dit gebied, hier niet voldoende is meegenomen.

De fijnmazigheid van de gebiedsintekening is naar ons oordeel onvoldoende. Naast de spoorlijn als grens tussen de verschillende waterafvoergebieden zijn meer duidelijk gescheiden gebieden in te tekenen, zoals de eerder genoemde scheiding tussen het oosten en het westen van de N289. Metingen zouden een differentiatie tussen de maatregelen hier kunnen ondersteunen, te meer vanwege de verschillen in gebruik: het oosten is voornamelijk fruitteelt, waar een lagere stikstofgift en derhalve een lagere hoeveelheid uitspoeling te verwachten is. Ten oosten van dit

gebied tussen spoorlijn en oude rijksweg (N289) is een groot deel (recente) bebouwing en infrastructuur, te weten Biezelinge en uitbreiding Kapelle. Hoe wordt het onderscheid hier gemaakt? Enkele meetpunten zouden een meer lokale en doelgerichte en daarmee in onze ogen eerlijkere en effectiever aanpak bewerkstelligen.

We sluiten hiermee aan bij en verwijzen naar de bezwaren van het Waterschap Scheldestromen die ze in haar reactie van 6 november 2025 uiteenzet.

“Bij de aanwijzing zijn gebieden die rechtstreeks afwateren op Rijkswateren, toegekend aan aangrenzende regionale wateren. Het is in onze optiek niet aan de sector uit te leggen dat gebieden die hydrologisch niet in verbinding staan met een bepaald toestroomgebied en dus niet bijdragen aan een eventuele normoverschrijding binnen dit gebied, toch te maken krijgen met dezelfde korting op de stikstofgebruiksnorm.

Ook doet de indeling in aandachtsgebieden geen recht aan de vaak complexe inrichting van ons watersysteem. Zo geldt bijvoorbeeld voor verschillende toestroom-gebieden dat ze een deel van het jaar hydrologisch in verbinding staan met een bovenstrooms gebied. Hierdoor is lastig te achterhalen of de oorzaak van de normoverschrijding ligt binnen het toestroom-/aandachtsgebied zelf of (deels) in het bovenstroomse gebied.

Verder wordt de aanwijzing van de aandachtsgebieden gekoppeld aan de KRW-toetsresultaten over de laatste jaren. Terugkijkend over de afgelopen jaren zien we dat het toetsresultaat van jaar tot jaar wisselt en daarmee elk jaar andere aandachtsgebieden op zou leveren. Dit betekent dat in feite het probleem voor ons gehele beheergebied vergelijkbaar is. Dat maakt de houdbaarheid van de aanwijzing tot specifieke aandachtsgebieden discutabel en moeilijk te verantwoorden. Dit komt het draagvlak niet ten goede, zeker als in aanmerking wordt genomen dat de aanwijzing voor de gehele periode van het 8e NAP gaat gelden.

Bovenstaande wordt bevestigd door het feit dat de voorgenomen indeling in aandachtsgebieden fors afwijkt van de huidige NV-gebieden binnen ons beheergebied, terwijl in de tussentijdse twee jaar geen significante veranderingen in het beheergebied zijn opgetreden. Dit laat duidelijk zien dat het met de huidige kennis niet goed mogelijk is om op dit detailniveau dergelijke specifieke gebieden aan te wijzen.”

Bedrijfsvoering en Bodem

Wij krijgen het idee dat wij als fruitteler ten onrechte bestempeld worden als (mede)-veroorzaker van een stikstofprobleem, en welke modellen of wetenschappelijk onderzoek is er eigenlijk gedaan om dit probleem als probleem te gaan zien?

Wanneer wij 20% worden gekort op ons stikstofgebruik heeft dit effect op onze bedrijfsvoering. Wij moeten als boeren en tuinders in staat zijn om ons vak op een verantwoorde manier uit te voeren en voedsel te produceren op een economisch verantwoorde manier. Onvoldoende aandacht voor bemesting kan resulteren in een afname van kwaliteit van het gewas in de volgende teeltjaren. Gezien de fruitteelt een meerjarige teelt is, neemt de boom de gevolgen van minder voeding jarenlang mee. Dit kan bijvoorbeeld zorgen voor een mindere weerstand in de boom, waardoor deze gevoeliger is voor ziekten op basis van schimmels. Wij hebben als fruitteler de kennis en jarenlange ervaring in huis om van een zo gezond mogelijke bodem, een gezonde boom op te laten groeien en er een kwalitatief goed product van te plukken. Een essentieel onderdeel hiervan is ook bodemverbetering door middel van organische mest vanuit (lokale) veeteelt of bijvoorbeeld de champignonteelt. Deze toevoeging van organisch materiaal heeft als positief effect een vermindering van uitspoeling van mineralen en een betere vochthuishouding.

Dit gebied wordt gekenmerkt door middelzware kleigronden. Hierdoor is het risico op nitraatuitspoeling sowieso al beperkt. Daarnaast hebben we, zoals veel Zeeuwse bedrijven, te maken met een beperkte voorraad zoet water en toenemende verzilting. De voorgestelde beperking in de toch al lage (organische) stikstofgift in de fruitteelt is daarom nadelig voor de gezondheid van ons gewas en de fruitteelt in deze omgeving op de langere termijn.

Wij willen u erop wijzen dat de land- en tuinbouw door de jaren heen dusdanig efficiënt is gaan telen, dat er van zo min mogelijk grond, water, bemesting een zo goed mogelijk, lang houdbaar product gekweekt wordt. Echter is er de laatste jaren door een niet werkbare hoeveelheid aan regelgeving steeds meer weggevallen in onze gereedschapskist. Het punt van efficiëntie en kwaliteit zijn we nu voorbijgegaan. Op deze manier gaan we terug naar de situatie van jaren geleden, waarbij we ziekten en plagen niet onder controle kunnen houden, waarbij we dweilen met de kraan open om de meerjarige teelt gezond te houden en waarbij we veel meer grond, water en bemesting nodig gaan hebben om uiteindelijk met minder stuks en mindere kwaliteit product te eindigen. Dit is bijvoorbeeld nu al zichtbaar in het gewasbeschermingsbeleid. Dit maakt de teelt juist minder duurzaam, niet duurzamer. Voedselzekerheid zou een aandachtsgebied moeten zijn. Het efficiënt blijven gebruiken van onze vruchtbare gronden zou een aandachtsgebied moeten zijn. Wij spreken hierbij onze grote zorgen uit over de toename aan niet-werkbare regels die de innovatie en verduurzaming juist aan het verdringen is, niet aan het versterken.

Andere bronnen

Uit de onderbouwing blijkt geenszins hoe andere stikstofbronnen in dit gebied zijn meegenomen, afgezien van enkel regionale en landelijke getallen. Concreet hebben we hier bijvoorbeeld te maken met de scheepvaart van en naar en de activiteiten in de haven van Antwerpen en de uitstoot van het dorp Kapelle. Op welke wijze en in welke mate deze bronnen de waterkwaliteit in de aan ons bedrijf grenzende afwateringen belasten valt wellicht lastiger na te gaan. Echter, mede gegeven de beperkte stikstofdruk uit onze bedrijfsvoering, leidt de tijdsdruk in het proces en het beperkt raadplegen en meenemen van expertise bij waterschappen en gemeenten tot een, naar onze mening, op zijn minst onvoldoende onderbouwde, maar wellicht zelfs onrechtvaardige set beperkende maatregelen voor ons bedrijf.

Verzoek

Er zou geen extra, averechts werkende regeldruk moeten zijn voor iets dat al goed functioneert. Wij vragen daarom lokale en sectorgebaseerde differentiatie in het ontwerpbesluit. Dit houdt concreet in:

- Toestaan van hogere stikstofgebruiksnormen op kleigrond.
- Specifiekere en gerichtere aanpak stikstofbelasting op basis van concrete data
- Herijking van de aandachtsgebieden en in het bijzonder bovengenoemd gebied nabij Kapelle op basis van concrete data, op een fijnmazigere schaal
- Erkenning van de lage stikstofbelasting vanuit de fruitteeltsector.
- Een blijvende mogelijkheid bodemverbetering d.m.v. organische mest uit te voeren

Hoogachtend,

C.J. en C.E. Hoogesteger